

Jag hoppas att han inte får rätt igen

Svenska Dagbladet den 26 oktober 2023

En av mina närmaste vänner heter Yehonatan och bor i Israel. Vi började doktorandprogrammet i nationalekonomi samtidigt och kämpade, sida vid sida, för att ta oss igenom till synes ogenomtränglig litteratur, evighetslånga föreläsningar och nätter där materialet som behövde pluggas in aldrig verkade ta slut. När vi hade en stund över berättade han för mig om livet som ortodox jude dels i Israel, dels i USA. Det mesta jag kan om ortodox judendom har jag lärt mig av honom.

Vi firade såväl de små segrarna tillsammans (att äntligen kunna stänga av datorn för kvällen och gå hem och sova) som de stora (när avhandlingen till sist lades fram), och på vägen blev vi nära vänner. Den traditionella judiska ringdansen till sången "Hava Nagila" (ungefär "Låt oss glädjas") när Yehonatan gifte sig med sin Elisheva, med brud och brudgum upplyfta på stolar av övriga bröllopsgäster, är bara ett av många fantastiska minnen.

När Hamas attackerade Israel den 7 oktober i år gick tankarna omedelbart till Yehonatan och hans familj. Jag hann bli rejält orolig innan jag fick svar på det mejl jag skickade. Han och Elisheva och deras tre barn hade tillbringat större delen av dygnet i skyddsrum och var i säkerhet – åtminstone fysiskt. Men både släktingar och vänner till dem fanns bland dem som kidnappats och dödades i Hamas attack.

De senaste två veckorna har jag ofta tänkt på ett samtal som Yehonatan och jag hade för drygt tio år sedan, på en bar vid Harvard Square, efter ytterligare en sen kväll med näsan i tjocka böcker. Yehonatan försökte förklara för mig exakt hur djupt den militanta, islamistiska terrororganisationen Hamas hatar judar. Men när han beskrev för mig hur Hamas skulle vara villiga att offra såväl sina egna som andra palestinska liv i tusental, för möjligheten att döda så många judar som möjligt kunde jag, trots allt, inte riktigt tro det.

De senaste veckorna har visat att det var han som hade rätt, och Hamas inställning sammanfattas också väl i de filmklipp som terrororganisationen just nu sprider i Israel där de konstaterar att de (alltså Hamas) "älskar döden mer än ni älskar livet".

På den där baren för drygt tio år sedan pratade Yehonatan och jag också om invandringen till Europa från Mellanöstern. Jag såg den huvudsakligen som oproblematiserad – min utgångspunkt var att det är den stora välfärdsstaten i kombination med omfattande immigration som är problemet, inte immigrationen i sig. Yehonatan höll, föga förvånande, absolut inte med. Han menade i stället att invandringen kommer att förändra flera europeiska länder i grunden.

Jag står fortsatt fast vid min ståndpunkt att migration i grunden är något gott, och att världen som helhet skulle må bättre av att fler, snarare än färre, människor gavs möjlighet att geografiskt flytta på sig. Att omfattande migration är svårt att kombinera med stora välfärdsstater är fortfarande sant.

Men eftersom jag menar att de flesta europeiska länder även av andra skäl går för långt i sina välfärdsstatsambitioner ser jag detta, snarare än migrationen, som huvudproblemet. Och när jag

tänker på Yehonatan och hans familj där i skyddsrummet i Jerusalem hoppas jag att det är jag som har rätt den här gången, och inte han.

Johanna Möllerström